

Verslag Klankbordgroep Citadelpark 8 mei 2017

1. Verwelkoming door schepen Coddens en Katelijne Van den Brande (Dienst Beleidsparticipatie)

2. Stand van zaken Circuit Walk en landschapsbeheerplan

Toelichting door Sara Verbeeren (Groendienst), projectleider - zie ook powerpoint in bijlage

De uitwerking van de Circuit Walk heeft vertraging opgelopen door bijkomende inzichten bij Erfgoed Vlaanderen en stadsdiensten enerzijds en onenigheid over de afwerking van de paden met de ontwerpers anderzijds. Erfgoed Vlaanderen en de stadsdiensten verkozen een hernieuwen van de bijzondere boordsteen boven een strook kasseien, wat ook niet geheel paste in het historische karakter van het park. Het heeft tijd gekost om vertrouwen opnieuw op te bouwen en afstemming te vinden. Bovendien was er een bijkomende opdracht en budget nodig. Eind vorig jaar is men begonnen met het herbekijken van de Circuit Walk. Er zal teruggegaan worden naar de huidige situatie, met beton in plaats van asfalt en een gelijkaardige boordsteen die is aangepast aan de nieuwe omstandigheden.

Principes:

- Vandaag: asfalt, 8 m breed, boordsteen; wordt versmald naar 6 m, robuustere boordsteen die minder makkelijk kapotgereden wordt, en met waterkolken in de boordsteen in plaats van in het pad.
- Bij zitbanken wordt de boordsteen verlaagd om rolstoelvriendelijker te zijn. Er zal plaats voor een rolstoel zijn naast de banken. Elders wordt verhoogde boordsteen behouden om het gevoel van een 'verzonken pad' te behouden. De boordsteen heeft het voordeel dat het beheer (vegen, gras) eenvoudiger wordt.
- Hoofdpad in licht uitgewassen beton, zijpaden meer uitgewassen beton. Dat maakt het onderscheid zichtbaar.
- Bomen zijn onroerend erfgoed en hebben voorrang, het pad moet zich aanpassen. Tests wezen uit dat er weinig wortels in de weg zaten (zie foto's). Waar dat wel het geval is, is er telkens gezocht naar oplossingen die de wortels zoveel mogelijk met rust laten.
 - Pad ombuigen
 - Pad ophogen
 - Technisch oplossingen: zeer gespecialiseerd, nog te bekijken (kost), maar kan wel voor heel waardevolle bomen
 - Versmallen paden
- Verhard voetpad wordt weggehaald (is op veel plaatsen al gebeurd)
- Fietsenstallingen komen aan de rand van het park, niet langs het pad

- Water wordt afgevoerd naar bufferbekkens voor droge tijden, de vijvers blijken immers veel water nodig te hebben.

Waar nodig is de ontwerpgrammatica aangepast aan de nieuwe principes (zie slide). De basisprincipes van de Circuit Walk moesten duidelijk zijn om het landschapsbeheerplan uit te werken. Dat moet goedgekeurd worden door de Vlaamse minister van Erfgoed en bestaat uit:

- Studie van alle aspecten (gebeurd)
- Ontwerpvisie = ontwerpgrammatica
- Beheermaatregelen: bomen in verschillende situaties, graslanden,...

Vragen:

KBG: Kan iets meer gezegd worden over de keuze van het meubilair? Kan ook toegelicht worden waarom de straatlantaarns in de Leopold II-laan anders zijn dan de lantaarns in het park?

De zitbanken in het park blijven hetzelfde, als de oude niet meer volstaan wordt een replica gemaakt. Wat de lantaarns betreft, dit zal worden gecheckt. Er is een onderscheid tussen de randen van het park en romantische parkzone in de ontwerpgrammatica, het zou kunnen dat de verschillende lampen daarin passen. Openbare straatverlichting wordt beheerd door Eandis.

KBG: Fietsers mogen op de Circuit Walk rijden, mogen brommers dat ook? Beide zijn nu een probleem

Brommers mogen niet, maar zijn moeilijk fysiek tegen te houden.

KBG: De verschillende termen (beheerplan, masterplan, ontwerpgrammatica,...) zijn erg complex. Het legaal statuut van elk van die plannen is niet duidelijk. Graag een schriftelijk overzicht van de verschillende documenten, hun legaal statuut en eventueel de manieren om er officieel op te reageren.

Eigenlijk zijn er twee plannen geweest:

- Het vroegere masterplan: dat is oud en nooit officieel geweest
- De nieuwe visie werd uitgewerkt door de stad en werd aanvaard in de gemeenteraad. Deze visie is geen vastgelegd plan en kreeg daarom de naam 'ontwerpgrammatica'. Het is een soort ontwerphandboek waarmee verdere concepten en ontwerpplannen kunnen gemaakt worden.
Voortschrijdend inzicht kan voor aanpassingen zorgen, zolang het een samenhangend geheel blijft en enkel als bepaalde principes in de praktijk niet goed blijken te werken. In dat geval worden de relevante fiches uit de grammatica aangepast.
- Het landschapsbeheersplan is een officieel en gereguleerd document dat wordt afgetoetst met Erfgoed Vlaanderen en moet goedgekeurd worden door de bevoegde minister. Dit beheersplan is vereist voor een beschermd landschap en in functie van het

bekomen van erfgoedsubsidies. Het landschapsbeheersplan bouwt verder op de ontwerpgrammatica wat principes betreft.

Reactie: de aanpasbaarheid zorgt voor onzekerheid.

Antwoord: Anderzijds geeft dit flexibiliteit en ruimte aan nieuwe inzichten.

Voorstel: de Klankbordgroep moet voldoende betrokken worden bij de aanpassingen.

Reactie: de buurt heeft zich niet betrokken gevoeld bij het opstellen van de ontwerpgrammatica. Voorstellen worden beslissingen zonder dat het voldoende duidelijk is waarom die keuze wordt gemaakt.

Conclusie: Het Citadelpark is geen blanco blad, en dat stuurt soms keuzes. Maar dan moet dit duidelijker uitgelegd worden aan de Klankbordgroep.

KBG: Wat is het juridisch statuut van het landschapsbeheerplan?

Dit is een juridisch omschreven document dat moet goedgekeurd worden door de bevoegde minister voor Onroerend Erfgoed. Het vermijdt dat we voor elke bloem en tak langs Onroerend Erfgoed moeten gaan. Dit is ook een noodzakelijke voorwaarde voor subsidies voor zaken in het park en wordt goedgekeurd voor een periode van 20 jaar.

Vroeger werd gesproken van een 'beheerplan', maar de wetgeving is ondertussen gewijzigd. De gebouwen zijn mee beschermd. In principe moeten die behouden worden in de staat waarin ze beschermd werden, maar dat willen we niet; de ontwerpgrammatica bepaalt welk soort veranderingen kunnen. Het bevat geen echte voorschriften ivm architectuur. De kiosk kan pas aangepast worden nadat het landschapsbeheerplan is goedgekeurd. Hiervoor is geen vaste timing beschikbaar, we zijn in dialoog.

Reactie: de kiosk ziet er heel slecht uit. Maar ook: er zijn veel goede commentaren de laatste tijd over het uitzicht van het park, het is veel mooier geworden.

KBG: De aansluiting van de circuit walk op de Astridlaan is heel gevaarlijk, kan dit technisch meegenomen worden in de plannen?

Het Mobiliteitsbedrijf heeft al een ontwerpplan voor het kruispunt met de Kortrijksesteenweg opgemaakt. Dit is echter een gewestweg, waardoor de werken moeten uitgevoerd worden door het Vlaams Gewest. We zullen nagaan hoe het daarmee zit.

KBG: is er ooit over nagedacht om voetgangers en fietsers van elkaar te scheiden?

De vraag is gesteld aan de bevoegde diensten. Deze hebben geantwoord hier niet voor te kiezen, omdat dit niet af te dwingen is in de praktijk en snel fietsen niet gefaciliteerd moet worden in het park omdat conflicten niet uit te sluiten zijn.

3. Stand van zaken gebouwen in het park

Toelichting door Filip Van de Velde (Dienst Coördinatie), zie ook Powerpoint in bijlage

Analyse: de gebouwencluster is doorheen de geschiedenis veel te groot geworden door verschillende uitbreidingen. Met Erfgoed Vlaanderen is afgesproken dat de footprint serieus verkleind zal worden. De structuur met loper naar en door de gebouwen en openwerken van de Floraliënhal werd opgesteld in de ontwerpgrammatica, maar is nog bij te werken. Aanpak van de gebouwencluster werd aangezien als een heel lang traject:

- De visie van de ontwerpgrammatica is ambitieus en heeft consequenties voor functies die erin zitten.
- Er is een volumestudie besteld voor het SMAK, naar ruimtelijke toekomstscenario's. Dit is een vrij abstracte oefening die vooral dient om de gesprekken met Erfgoed, Ruimte Vlaanderen en Natuur en Bos over wat volumetrisch en qua inplanting kan en niet kan goed te kunnen afronden. We werken concreet niet aan een nieuw SMAK.

Oyo architecten werkt aan de studie rond het SMAK en zou dit voor het einde van het jaar moeten kunnen afwerken. Er zijn tussentijdse voorstellen gepland die kunnen voorgelegd worden aan de Klankbordgroep.

- Het Dierenasiel verhuist naar de Watersportbaan, het gebouw komt vrij. Voor deze locatie was een parkondersteunende horecafunctie naar voor geschoven. Enkele uitgangspunten:
 - Het gebouw moet behouden blijven
 - Graag sociale controle van publiek sanitair dat daarbij gevoegd kan worden
 - Uitbreiden niet mogelijk, wel gedeeltelijke vervanging van de stallingen
 - Koppeling aan speeltuinzone voor de kleinsten.

De Stad zal nu een bouwfysische studie laten uitvoeren: wat is de renovatiekost? Zijn er subsidies nodig? Voorzien we een tijdelijke invulling om kraken tegen te gaan?

Bijkomend bestellen we een markteconomische studie. Kan deze horecafunctie op zichzelf staan of niet? Het is niet zeker of dat nodig is. Dit traject start op, er is nog openheid. Het wordt zeker geen chic restaurant, de horeca moet een parkondersteunende functie hebben. Vele elementen moeten bekeken worden. Het gebouw ligt in het park, je moet ernaartoe; wat in de winter? Welke uitbater wil daar iets mee doen als het niet rendabel is?

Of de studie extern of intern wordt uitgevoerd, is nog niet bepaald.

- Voor ICC is door ICC/Citadel Finance een subsidie bekomen bij Toerisme Vlaanderen (MICE). In het oorspronkelijk ingediende dossier bleef men enkel binnen het huidige volume van het ICC, maar dat zou de huidige situatie bestendigen en werd niet positief beoordeeld door Erfgoed. Het dossier werd uitgebreid en de ambities opgeschroefd om nu daadwerkelijk de footprint te reduceren, door de gebouwen in de 'oksels' van de cluster te verwijderen (in casu de Azaleahal), cfr de Ontwerpgrammatica
 - Bij de vloerplaat is het gebouw al weg. De vloerplaat kan geleidelijk aangepakt worden ifv oplossingen voor de logistiek.

- Aan de rode poort zit het kantoorgebouw, depot, etc van het SMAK. De studie over de noden van het SMAK loopt, oplossingen hangen daarvan af. Hoort niet bij het subsidieproject.
- De cateraar uit de Azaleahal gaat naar de andere zijde. De vergaderzalen gaan naar de kop van de Floraliënhal (Casino-gevel). Daardoor kan bij het project de Azaleahal worden afgebroken
- Het is belangrijk dat de Floraliënhal toegankelijk wordt vanuit het park en verbinding legt tussen alle gebouwen. Voorstel is om dit bijkomend op te lossen door een verhoogde gaanderij die de gebouwen met elkaar verbindt terwijl je toch de hal onafhankelijk kan blijven gebruiken.

Dit voorstel grijpt eigenlijk ook terug naar historische situatie: werelddtentoonstelling 1913. Zie powerpoint voor een aantal historische beelden en inspiratie uit het buitenland.

- Oplossingen moeten nog gevonden worden voor de nooduitgang.
- Het logistiek niveau voor de functies in de gebouwencluster komt onder de Floraliënhal. Hoort nog niet bij het eigenlijke subsidieproject.
- Vloerplaat: stappenplan uitdooftraject:
 - Nu gebruikt door de logistiek; later mogelijk nog nodig als werfzone
 - Buurtbeheer is onderzocht maar niet echt gelukt
 - De Groendienst heeft een plan uitgewerkt om een deel van de rand al weg te knabbelen. Dit is een tijdelijke oplossing om de afscherming en visuele kwaliteit te verbeteren.

Sowieso wordt dit een gefaseerd project. Om alles uit te voeren zijn immense budgetten nodig. Er moet beslist worden wat eerst zal gebeuren met de beschikbare subsidies. Stad Gent is betrokken als eigenaar van de gebouwen.

KBG: Waarom zoveel geld aan gebouwen en niet aan het park? Waarom is er geen geld voor de Floraliënhal? MICE was in de ontwerpgrammatica gepland in fase 3. Waarom de keuze voor dit scenario?

Om aan een bepaald project te beginnen, moeten een aantal randvoorwaarden vervuld zijn. Kansen die zich voordoen bepalen ook mee de planning. De subsidie van Toerisme Vlaanderen is een enorme opportuniteit en katalysator voor een van de moeilijkste onderdelen van de ontwerpgrammatica.

Reactie: De subsidie vraagt om een grote bijdrage van de Stad. Zal dezelfde inspanning geleverd worden om subsidies te vinden voor de Floraliënhal? De publieke umbrella is al lang aangekondigd, er wordt naar uitgekeken.

Antwoord: Geld is niet altijd beschikbaar. Ook wat andere overheden kunnen bijdragen via subsidies, bepaalt wat er kan gebeuren. Voor de Floraliënhal wordt alleszins ook gerekend op erfgoedsubsidies gezien de schaal van de restauratie. Van zodra het landschapsbeheersplan beschikbaar is, zal de subsidie worden aangevraagd.

Noot: Floraliënhal als wintertuin is moeilijk te verzoenen met klimaatneutrale ambities.

KBG: De buurt is bezorgd dat de plannen van het ICC niet verzoenbaar zijn met de publieke umbrella. Zijn we niet te ambitieus? Kunnen alle spelers en prioriteiten zich ontwikkelen? Moeten er geen keuzes gemaakt worden? Er zou een economische studie voor het ICC moeten gebeuren.

Er is hard gewerkt om het voorstel in lijn te brengen met de ontwerpgrammatica. Anderzijds is het ook zo dat bij het schrijven van een subsidiedossier men ook altijd vertrekt vanuit het onderwerp en de prioriteiten van de subsidiegever. Die hoeven niet in tegenspraak te zijn met de visie van de public umbrella. De gaanderij biedt hiervoor al één praktische oplossing.

Aansluitende vraag: het pleintje aan de kop zoals voorgesteld in de ontwerpgrammatica en het projectdossier is heel anders dan vandaag. De toestand bij de speeltuin verandert volledig en er komt een nieuwe entree voor het gebouw in het park. De aanvraag heeft als doelstelling dat de activiteit vergroot. Welke impact heeft dat op andere functies? Gaat de verminderde footprint van de gebouwen niet samen met grotere druk op het park?

Het is uiteraard zaak dit verder te onderzoeken en op elkaar af te stemmen. De ontwerpgrammatica suggereert daar nu een sportterreintje. De huidige speeltuin is een tijdelijke inrichting, maar het is geen vaststaand feit dat de speeltuin op die locatie moet verdwijnen. Het gebruik van het kopgebouw wordt in eerste instantie georganiseerd vanuit een nieuwe ICC-entree in de oksel en vanuit de Floraliënhal.

Schepen Coddens: de activiteit kan inderdaad vergroten; maar alles moet wel evolueren met de tijd, en investeringen zijn in elk geval nodig. Een hogere activiteit hoeft met een betere organisatie niet noodzakelijk voor meer druk te zorgen.

KBG: Is er een dienst bezig met invulling van Kuipke in relatie tot de rest van de gebouwencluster?

Nee, dat is nu nog versnipperd, maar nu is er de concrete gelegenheid om een werkgroep op te starten rond invulling, technische uitwerking,...

KBG: kan het gebouw niet gebruikt worden in kader van Brede School? Scholen hebben veel ruimte nodig.

De ontwerpgrammatica suggereerde buurtsport. Dit is bekeken maar het gebouw leent zich er momenteel niet toe zonder grote investeringen en beheerskosten.

Reactie: er werd gezegd dat piste moest beschermd worden, maar enkele maanden geleden was daar toch een gymnastiekevenement met allerlei toestellen.

Akkoord dat we moeten nagaan wat daar gebeurd is. Deze evenementen zijn gesponsord en hebben geld om alles goed te beschermen. Er is ook een groot verschil tussen tijdelijke en permanente invulling; gebouwen gebruiken kost geld.

Schepen Coddens vertaalt de bezorgdheden van de buurt: er wordt geïnvesteerd in de hardware, maar we willen meer investering in de invulling van het park. Wat gevraagd wordt is niet onmogelijk.

Pistes:

- Met Buurtsporters kijken wat er mogelijk is
- Met jeugddiensten bekijken wat mogelijk is
- Met OCMW bekijken of voor ouderen de link kan gelegd worden met het park.

KBG: De noodzaak van een economische studie voor het dierenasiel wordt in vraag gesteld. Nu de speeltuin verder van het dierenasiel ligt, zou het kunnen dat horeca niet meer de meest aangewezen optie is. Zullen ook andere opties bekeken worden dan horeca? Voorbeelden: bibliotheek, speeltheek, multimedialkamer, tentoonstellingen,...

De bestekken moeten nog gemaakt worden, er is nog geen document voor een opdracht. Enkel een toelating aan de diensten om er werk van te maken is goedgekeurd (dit heet bij de stad 'projectinitiatiefiche'). Nu is dus het moment om suggesties te geven over wat in de studie onderzocht moet worden. Parkhoreca werd als invulling wel breed gedragen in eerdere voorstellingen van het project.

Er komt zeker nog een klankbordgroep voor het asiel vrijkomt. Er is grote kans dat er nog een tijdelijke invulling komt om krakers en vandalisme te vermijden. Dit is een kans om een aantal zaken uit te proberen, ook voor de buurt. De speeltheek is zeker een goed idee.

KBG: Waar moet je terecht als je zelf geïnteresseerd bent in de horeca in het park?

Het is hier nog te vroeg voor. Een commerciële partner zoeken is niet per se het uitgangspunt. Horeca kan ook gecombineerd worden met andere ideeën.

Reactie: in de pers is al verschillende keren gezegd dat parkhoreca er komt; de buurt gaat verder op wat ze hoort. Horeca kan ook mobiel in het park gebracht worden (ijsjeswagen,...)

Schepen Coddens: horeca helemaal uitsluiten is ook niet verstandig. Een gebouw dat regelmatig lange tijden leeg staat is geen goed idee.

KBG: we zouden graag meer coördinatie zien rond programmatie. Kan er een kalender komen van alles wat er in Citadelpark gebeurt? Graag meer contact tussen verschillende spelers in het park.

Te bekijken

KBG: Vanaf wanneer mogen we grote werven verwachten?

ICC: er is nog geen definitieve tijdlijn. Er zal zeker gezorgd worden voor zo weinig mogelijk hinder voor de speeltuin.

KBG: Onroerend Erfgoed heeft een stedenbouwkundig attest afgeleverd met advies tegen de opening van de Floraliëhal. Dit is verrassend, want we meenden andere signalen opgevangen te hebben.

Het stedenbouwkundig attest vraagt een principiële standpunt over het gehele project. Daartegen is geen bezwaar. Erfgoed maakt wel voorbehoud bij de grote openingen in de nog aanwezige oude zijgevels, maar we moeten nog bekijken wat dit concreet betekent. Waar de Azaleahal verdwijnt is er

bijvoorbeeld geen historisch deel van de Floraliënhal meer en kan er gerust een opening gemaakt worden. We leggen ons nog niet zomaar neer bij een eerste louter conservatief geformuleerd standpunt en zullen met Erfgoed nog meermaals in gesprek gaan wanneer het ontwerp vordert.

4. Varia

KBG: We krijgen altijd een finaal verslag waar kritische nuances tussenuit vallen. Graag mogelijkheid om opmerkingen te geven op het verslag.

Afspraak: verslag wordt rondgestuurd om schriftelijk opmerkingen te vragen en bij volgende vergadering formeel goedgekeurd.

KBG: we zouden graag hebben dat de kalender van de vergaderingen meer afgestemd wordt op de loop van de procedure, zodat we op het juiste moment kunnen discussiëren. We krijgen informatie liever niet via de pers.

Afgelopen maanden was er eigenlijk weinig te melden. In de komende maanden zullen de zaken meer vooruit gaan en kunnen we de vergaderingen daar zeker op afstemmen.

Variapunt 2: Het sportkastje bij de tafeltennis is gerealiseerd. De palletjes hangen er nog in, maar de balletjes verdwijnen snel.